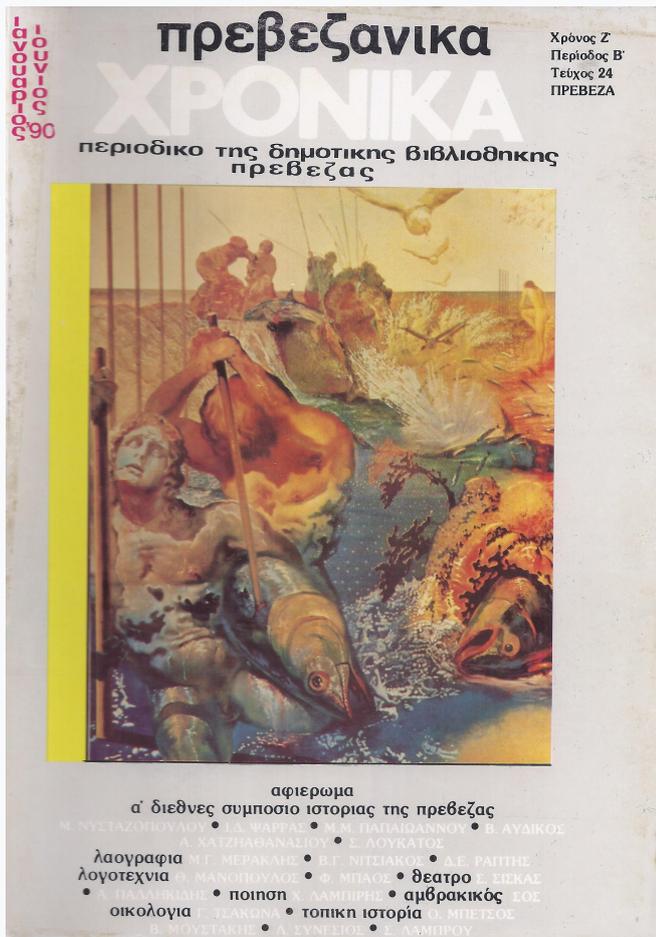

Πρεβεζάνικα Χρονικά

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 23ο (Δεκέμβριος 1989-Ιούνιος 1990)

Βασίλης Μουστάκης, ο Πρεβεζάνος λογοτέχνης

Λάζαρος Συνέσιος

doi: [10.12681/prch.41444](https://doi.org/10.12681/prch.41444)

Copyright © 2025, Λάζαρος Συνέσιος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

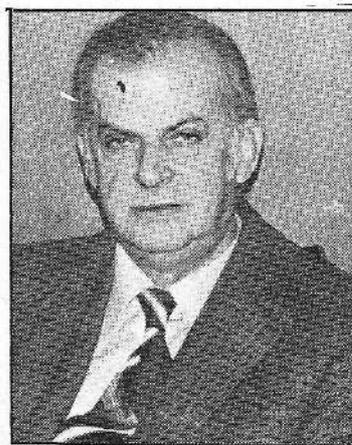
Συνέσιος Λ. (2025). Βασίλης Μουστάκης, ο Πρεβεζάνος λογοτέχνης: (πέντε χρόνια απ' το θάνατό του) . *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, 185–188. <https://doi.org/10.12681/prch.41444>

Λάζαρος Συνέσιος

Βασίλης Μουστάκης

Ο Πρεβεζάνος Λογοτέχνης

(πέντε χρόνια απ' το θάνατό του)

«Ο Βασίλης Μουστάκης, υπήρξε ένα από τα λαμπρότερα, ίσως το λαμπρότερο πνεύμα που γνώρισε ο τόπος μας (...). Συγκροτεί θεοφιλή πνευματικό διάσο με τους Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη, Αλέξανδρο Μωραϊτίδη, Τάκη Παπατσώνη, Φώτη Κόντογλου και άλλους εργάτες του πνεύματος (...).

Η έκταση, η ποιότητα, και η σημασία του έργου του, δυστυχώς αγνοείται, ως μη όφειλε, από πολλούς Πρεβεζάνους και μάλιστα νέους (...).

Αυτά σημείωνε, μεταξύ άλλων, αναφερόμενος στον Βασίλη Μουστάκη, ο Λυκειάρχης Μιχ. Κατσαούνης στις 5 Φεβρουαρίου φέτος κατά τη διάρκεια Φιλολογικού απογεύματος που οργάνωσε η Δημοτική μας Βιβλιοθήκη, για να τιμήσει τον Πρεβεζάνο λόγο.

Ο Βασίλης Μουστάκης γεννήθηκε στην Πρέβεζα, στις 2 Μαΐου 1920. Ήταν ο μεγαλύτερος απ' τους τέσσερις γιούς του Περικλή Μουστάκη και της Αθανασίας Συνεσίου.

Τέλειωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στην Πρέβεζα το 1937, με γυμνασιάρχη τον Χρήστο Κοντό. Από τους 28 συμμαθητές του απολυτήριο πήραν μόνο οι 14 και ο Βασίλης ήταν μεταξύ των τριών πρώτων (όπως και στα προηγούμενα χρόνια), στα δε Νέα Ελληνικά, πήρε (10) πλήρες άριστα μόνος αυτός -ενδεικτικό της κλίσης του στο χώρο της λογοτεχνίας.

Παρά τις οικονομικές δυσκολίες της οικογένειας- ο έμπορος πατέρας του από ατυχείς συγκυρίες αλλά και λόγω της τιμιότητάς του είχε χάσει την περιουσία του-, ο Βασίλης αποφάσισε να σπουδάσει στο Πανεπιστήμιο. Γράφηκε στη Θεολογική Σχολή των Αθηνών και είχε την ατυχία να συμπέσουν οι σπουδές του με τον Πόλεμο του 40-41 και την Κατοχή. Πήρε έτσι το πτυχίο του μετά την απελευθέρωση, το 1945.

(Σημειώνουμε, ότι στη Βιβλιοθήκη, η οικογένειά του έχει ευγενικά δωρήσει πλήρη σειρά των έργων του -50 περίπου βιβλία του- καθώς και την 12 τομή θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, κύριος συντελεστής της έκδοσης της οποίας ήταν ο Β. Μ., σε ωραία δερμάτινη βιβλιοδεσία και οι 60 περίπου συνολικά τόμοι στη Βιβλιοθήκη υπάρχει πλέον Τμήμα Βασίλη Μουστάκη).

1. Στη δεξίωση της Σοβιετικής Πρεσβίας στην Αθήνα προς τιμήν του αστροναύτη Γιούρι Γκαγκάριν, ο Βασίλης Μουστάκης, με τον γιο του Περικλή.
2. Ο Πρεβεζάνος λογοτέχνης Βασίλης Μουστάκης.

Την εποχή αυτή, ο τότε μπτροπολίτης Πρεβέζης Ανδρέας Μαντούδης, τον κάλεσε και του ανέδωσε το έργο του ιεροκήρυκα της Μητρόπολης. Αποκαλύπτεται τότε το ταλέντο του στη ρητορική, αλλά και το βάθος της σκέυης του.

Την εποχή αυτή γνωρίσθηκε με τον βουλευτή και υπουργό τότε στρατηγό Θεόδωρο Χαβίνη· αλλά ούτε η πολιτική ούτε η Πρέβεζα τον κράτησαν κοντά τους.

Η πολιτική δεν ταίριαζε στον ευθύ και ασυμβίβαστο χαρακτήρα του, η Πρέβεζα ήταν μικρή για τα οράματά του.

Το 1947 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και το 1951 παντρεύθηκε με την Φραντζέσκα Γκριτζάλα, με την οποία απέκτησαν δυο γιούς και μια κόρη.

Προσλήφθηκε στην Αποστολική Διακονία, αλλά η πραγματική του απασχόληση, ήταν να διατυπώνει τις σκέυεις του και το εσωτερικό του εγώ, γράφοντας.

Γράφει σε όλα τα είδη του λόγου· και πεζό και στίχο, αλλά και μεταφράσεις (μόνος του, αυτοδίδακτος, είχε μάθει αρκετές ξένες γλώσσες).

Για να κερδίσει χρήματα για τις καθημερινές ανάγκες της οικογένειας, ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία. Εφημερίδες και περιοδικά της εποχής του, συμπεριέλαβαν αμέσως στους εξέχοντες συνεργάτες τους.

Η φιλία του με τον Φώτη Κόστογλου είχε ως καρπό το περιοδικό «Κιβωτός».

Η γνωριμία του το 1960 με τον παλιό δημοσιογράφο και φιλόλογο Αθανάσιο Μαρίνο οδήγησε στην έκδοση της Ειδικής Εγκυκλοπαίδειας Θρησκευτικών και Ηθικών Επιστημών, μοναδικής ίσως στον κόσμο, της οποίας ο Βασίλης Μουστάκης, ως διευθυντής εκδόσεως, ήταν η γυχή του 12 τόμου αυτού έργου, που ολοκληρώθηκε το 1968.

Το 1965 ο Πατριάρχης Αθναγόρας τον κάλεσε στο Φανάρι και του απένειμε το οφίκιο του «Αρχοντος» του Οικουμενικού Θρόνου, σε αναγνώρηση του ως τότε έργου του. Την ίδια χρονιά πήρε τον τίτλο του διδάκτορα της Θεολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το οποίο του πρόσφερε και έδρα, την οποία αρνήθηκε «μη δεχόμενος να προβεί σε παραχωρήσεις που δεν ενέκρινε η συνείδησή του».

Το 1969 υπέστη σοβαρότατη εγχείριση στον εγκέφαλο. Μετά τη δοκιμασία αυτή, συνέχισε το συγγραφικό του έργο με την ίδια όρεξη και το ίδιο, όπως και πριν, πάθος.

Ήθελε στην Αθήνα στις 26 Νοεμβρίου 1984.

Πραγματικά μεγάλος, δε ζήτησε ποτέ την προβολή, αρνήθηκε συμβιβασμούς, έδωσε με αγάπη τη φλόγα του πνεύματός του.

Αυτού του πνεύματος, που η αξία του, όσο γίνεται γνωστό το έργο του, τόσο αναγνωρίζεται.

Το Υπουργείο Πολιτισμού χορήγησε τιμητική σύνταξη και πρόσφατα διαβάσαμε στον αθηναϊκό τύπο το ονομά του να περιλαμβάνεται διπλά στα ονόματα του Διονυσίου Σολωμού, του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, του Φώτη Κόντογλου, του Κωστή Μπαστιά, του Παναγιώτη Κανελλόπουλου, του Τάκη Παπατσώνη κι άλλων επιφανών ανθρώπων των Γραμμάτων, σ' εκδήλωση που οργάνωσε η Ελληνική Εταιρεία Χριστιανικών Γραμμάτων, για να τους τιμήσει.

Ακαταπόντος εργάτης του λόγου ο Βασίλης Μουστάκης ασχολήθηκε με την ίδια επιτυχία μ' όλα τα είδη του λόγου: το μυθιστόρημα, το θέατρο, τα κριτικά δοκίμια, τις

μεταφράσεις, την παιδική λογοτεχνία, τη βιογραφία, την ποίηση.

Την Πρέβεζα την αγαπούσε και τη νοσταλγούσε πάντα. Τα τελευταία χρόνια, σχεδόν κάθε καλοκαίρι έρχονταν να χαρεί την ήρεμη ομορφιά της.

Ας κλείσουμε όμως με κάποιους στίχους του:

«Ο Κήπος

Ο κήπος απόμεινε έρημος,
στη γης νιόσκαφη να μη δεις ως μέλλεις,
με τον συρμό των φλογών στ' αγιόκλημα,
με των άστρων την αιδώ στη στέρνα.
Των παιδιών το κέντημα έσβυσε ο άνεμος δυτικός
κι η άνοιξη ανώφελα ζανάρδε...

Η αγάπη η πρώτη

Δεν είσαι η οδύνη μόνον
όσων χλίαναν
Κί' οι που σίμωσαν
την τέλειαν αρετή
ως κάτι όμοιο με εσέ
την έλλειψή τους νοιώθουν,
αγάπη πρώτη.

Πληγή στο χιόνι

Ένα τριαντάφυλλο στο χιόνι ο λογισμός αφθαρτίζει,
της καρτερίας η μόνη ασφαλής που είναι δωρεά,
χωρίς αναπαλμόν, άϋπνη, χωρίς ακόμη
μιαν όαση και για τα πλέον εγγύς
Δύναμη άλλη δεν ξέρω πιο ανίκανη
απ' την ηθελημένη σου αδιαφορία,
μια πληγή στο χιόνι...».